

Miljø- og Fødevarerministeriet
Miljøstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø.
Email: mst@mst.dk

6. april 2018

Høring over forslag til Danmarks nationale skovprogram

Friluftsrådet glæder sig over, at forslag til Danmarks nationale skovprogram nu endeligt foreligger med en vision for skovene i Danmark, strategiske pejlemærker og handlingsforslag. Først og fremmest vil Friluftsrådet gerne kvittere for den brede inddragelse af interessenter i processen med udarbejdelse af skovprogrammet. Dette både via arbejdet i Skovpolitisk Udvalg, Skovrådet af flere omgange og dialog med interessenter i workshops og skovkredsmøder. Friluftsrådet er dog ked af, at der gik uforholdsvist lang tid, konsekvenserne ved den politiske virkelighed til trods, fra udkastet til skovprogrammet forelå til det endeligt blev sendt i offentlig høring.

Friluftsrådets har følgende bemærkninger til skovprogrammet i den rækkefølge de er præsenteret i forslaget:

Ad. Vision for Danmarks skove

Friluftsrådet bakker op om forslagets vision for Danmarks skove:

"Et skovareal i vækst med sunde og robuste skove, hvor der er plads til forskellighed, og hvor der er gode muligheder for at producere bæredygtigt træ og skabe arbejdspladser, tage hånd om biodiversiteten og beskytte naturperler, modvirke klimaændringer og beskytte grundvand og for at tilbyde gode oplevelser for friluftslivet. I nye og gamle skove og til gavn og glæde for både nuværende og kommende generationer". Friluftsrådet er rigtig glad for den rummelige vision, som netop tydeliggør skovens store samfundsværdi på mange forskellige planer, herunder de rekreative og naturmæssige. Som det ganske rigtigt fremgår af forslaget modtager skovene ca. 65-70 mio. skovbesøg om året, og er dermed den mest benyttede ramme om danskernes friluftsliv. Derfor er det helt på sin plads, at den meget store rekreative værdi også fremgår af visionen.

Ad. Målet for Danmarks skovareal

Friluftsrådet bakker op om det strategiske pejlemærke om at *"øge Danmarks skovareal og øge den samfundsmæssige nytte af nye skove"*. Som tidligere nævnt er skovene den foretrukne ramme for danskernes friluftsliv. Friluftsliv dækker en stadig større bredde af forskellige aktiviteter fra de traditionelle skovture over orienteringsløb og ridning til rollespil, mountainbiking og skovmeditation, for bare at nævne nogle, og oplever stigende popularitet. Det betyder en stadig større søgning til skovene som ramme for udfoldelse af friluftsliv. Friluftsrådet bakker derfor op om det langsigtede mål om, at skovlandskaber skal dække 20-25 % af Danmarks areal inden udgangen af det 21. århundrede. Skovrejsning vil styrke mulighederne for et aktivt friluftsliv for

endnu flere danskere samt afbøde noget af det publikumspres, som især de bynære skove i stadig højere grad er udsat for.

Friluftsrådet noterer sig, at der anvendes et nyt begreb i forbindelse med ønsket om at øge Danmarks skovareal: skovlandskaber. Skovlandskaber udgøres jf. forslaget både af skovarealer og andre områder, der er påvirket af nærliggende skov. For Friluftsrådet er det naturligvis afgørende, at der med dette nye begreb også tages stilling til adgangsreglerne i skovlandskaberne. Det er væsentlig at erindre, at adgangsreglerne er vidt forskellige afhængig af ejerforhold og areal typer, og således er adgangsreglerne meget forskellige, om man befinder sig i privat eller offentlig skov, dyrket eller udyrket areal, på veje, stier mv. Når det således anføres i forslaget, at skovrejsning kan *"opfylde flere forskellige samfundsnyttige funktioner på samme tid og sted gennem den rette placering og opbygning af nye skove...De kan styrke friluftslivet"*, så skal sikring af adgang til de nye skove/skovlandskaber naturligvis indtænkes, så friluftslivet rent faktisk styrkes, som tiltænkt.

Friluftsrådets mangler imidlertid et klart enkeltstående mål i skovprogrammet om forøgelse af bynære skovarealer, hvad enten det sker via statslige, kommunale eller private skovrejsninger. Friluftsrådet vil gerne påpege, at den største rekreative gevinst ved nye skovrejsninger især sker omkring bynære områder, hvor der bor mange mennesker. En tæt beliggenhed til bopælen fordrer større brug af skoven, så den også bruges i hverdage og ikke kun i weekender og helligdage, hvor man har bedre tid til at køre til en skov, der ligger længere væk. Rejsning af bynære skove bidrager således også mest til at afbøde publikumspresen i andre skove.

Ad. Mere biodiversitet

Friluftsrådet bakker op om de strategiske pejlemærker om *"at bevare og øge skovenes biologiske mangfoldighed på særlige lokaliteter"* og *"fremme generelle naturhensyn i skovdriften"*. Friluftsrådet mener, at skov med biodiversitetsformål, herunder urørt skov har potentiale for en anden slags friluftsoplevelser, og at man i disse typer skove vil kunne se frem til at opleve mere vildnis, en tættere underskov med væltede træer, buske og slyngplanter, flere plante- og dyrearter, flere våde og mudrede arealer og et miks af mørke og mere lyse skovpartier.

Friluftsrådet har i høringssvaret vedr. udpegning til skov med biodiversitetsformål fremhævet behovet for at udvikle og fastholde en god infrastruktur i skov med biodiversitetsformål, da en konsekvens af mere ufremkommelig skov (pga. væltede træer, en rigere undervegetation og vådere skovbund) kan betyde, at publikum i højere grad holder sig til stier og skovveje i statskov. *Det er skovprogrammets mål, at 10 % af det samlede skovareal inden 2040 har natur og biologisk mangfoldighed som det primære driftsmål (20 % på Naturstyrelsens arealer).* Dette mål bakker Friluftsrådet op mod forudsat, at den rekreative infrastruktur i disse skove udvikles og fastholdes, så publikum netop har mulighed for at opleve skovene og deres biologiske mangfoldighed.

Ad. Friluftsliv

Friluftsrådet er glade for og tilfredse med, at friluftslivet har fået et kapitel i forslaget til det nye skovprogram. Friluftsrådet bakker ligeledes op om det strategiske pejlemærke: *"fastholde og udvikle skov som et velfærdsgode, hvor befolkningen sikres muligheder for friluftsliv og naturoplevelser"*. Det glæder således Friluftsrådet, at skovprogrammet fremhæver, at *"alle skal have mulighed for friluftsliv og naturoplevelser knyttet til skovene for at kunne styrke sundheden og udvikle bevidstheden om naturen"*. Friluftsrådet kan dog ikke lade være med at bemærke, at der også er en lang række andre gevinster ved friluftsliv i skoven ud over de nævnte f.eks. mental sundhed og afstresning, fællesskaber, stilhed, muligheden for at se dyr og fugle, grounding mv.

Friluftsrådet er positiv over for de foreslåede handlinger i kapitlet om friluftsliv, men mangler en særskilt handling om udvikling og drift af publikumsfaciliteter i statskov. Det er af allerstørste vigtighed for publikum til skovene, at der er gode parkeringsforhold, vedligeholdte veje og stier, mulighed for overnatning i shelters (en kæmpe succes), udkigsbænke, madpakkehuse til børnehaven mv. Disse faciliteter er forudsætningen for gode friluftsliv- og naturoplevelser i skovene for langt størstedelen af danskerne. Friluftsrådet forstår godt, at en handling om udvikling og drift af faciliteter ikke lyder af noget særligt i et strategisk udviklingsperspektiv for skovene, som skovprogrammet er, men det er ikke desto mindre det allervigtigste for de skovgæster som besøger skovene. Friluftsrådet har bemærket, at der er en handling om at sætte *"partnerskaber i gang om friluftsliv og biodiversitet i skov, fx nye publikumsfaciliteter.."* og denne handling bakker Friluftsrådet naturligvis op om, men handlingen kan ikke erstatte en særskilt ambition om at udvikle og drive publikumsfaciliteterne i statskov.

Friluftsrådet bidrager meget gerne med viden der, kan kvalificere udviklingen af www.udinaturen.dk og digitale naturguider for enkeltområder jf. handlingerne herom i forslaget til skovprogram. Det er ydermere en glæde for Friluftsrådet, at Oplev Mere-Brug Naturen-kampagnen er nævnt i forslag til skovprogrammet. Slutteligt ser Friluftsrådet frem til revision af friluftsstrategier for skov og andre naturområder, der forvaltes af Naturstyrelsen, som også foreslået i skovprogrammet, og anbefaler Naturstyrelsen at inddrage skovbrugerrådene og interessenterne i den forbindelse.

Med venlig hilsen

Torbjørn Eriksen
Vicedirektør